

УДК 342.9.03:[351:811.122:351.78]

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0941-2023-45-443>

О. В. Битяк, молодший науковий співробітник
Сектору конституційного та адміністративного
права НДІ державного будівництва та місцевого
самоврядування НАПрН України
ORCID ID : 0000-0002-6801-9790

ПРЕЗУМПЦІЯ НЕВИНУВАТОСТІ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ, ЗАФІКСОВАНІ В АВТОМАТИЧНОМУ РЕЖИМІ

***Анотація.** У статті розглянуто проблемні аспекти застосування принципу презумпції невинуватості до осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.*

З цією метою розкрито сутність принципу презумпції невинуватості, як фундаментальної засади забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Проаналізовано положення нормативно-правових актів, які характеризують юридичний зміст презумпції. Надано оцінку правовому механізму притягнення осіб до адміністративної відповідальності за правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі, в контексті дотримання вказаного принципу, через призму положень Основного Закону, рішень Конституційного Суду України та практики Європейського суду з прав людини.

За результатами дослідження наголошено, що адміністративна відповідальність в Україні та процедура притягнення до неї ґрунтуються на конституційних принципах і правовій презумпції невинуватості, закріпленій у статті 62 Конституції України, а тому законодавчі нововведення у досліджуваній сфері обмежують право осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності, вважатися невинними до моменту законного доведення зворотного.

Ключові слова: презумпція невинуватості, система автоматичної фіксації, адміністративні правопорушення, відповідальність.

Постановка проблеми. Незважаючи на нестабільну економічну ситуацію, зростання безробіття, кількість автомобілів в Україні з кожним роком збільшується. Прямо пропорційно прогресує і показник дорожньо-транспортних пригод. Саме критичний стан аварійності на дорогах став певним каталізатором для створення нових заходів превенції, зокрема таких як автоматична фіксація правопорушень у сфері дорожнього руху, яка здійснюється за допомогою засобів фото-відео зйомки, а також, відповідно, запровадження адміністративної відповідальності за їх вчинення.

При цьому, юридична сторона нового способу притягнення особи до адміністративної відповідальності за автоматично зафіксовані порушення Правил дорожнього руху (далі – ПДР) викликає низку питань.

Ми спробуємо викласти лаконічні позиції щодо найбільш актуального, на наш погляд, із них, що загрожує правам людини та громадянина та містить ознаки неконституційності. Мова йде про правовий принцип презумпції невинуватості, який має важливе теоретичне та практичне значення, оскільки зумовлює невинність особи у вчиненні кримінального злочину до тих пір, поки не буде доведено зворотне.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід відзначити, що питання можливості застосування зазначеного принципу в адміністративно-деліктному праві, аналогічно кримінальному, обговорювалося та досліджувалося такими вітчизняними науковцями, як: В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурка, Т. О. Гуржій, С. М. Гусаров, А. О. Собкар,

Т. О. Коломоець, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, А. Т. Комзюк, Ю. С. Коллер, М. М. Тищенко та ін.

При цьому, думка, що презумпція невинуватості повинна діяти і у адміністративно-деліктних відносинах є абсолютно усталеною та відображеною в наукових працях вчених-адміністративістів.

Зважаючи на означене, **метою статті є** вивчення проблематики застосування принципу презумпції невинуватості до осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, оскільки наразі законодавець у беззаперечній формі встановлює провину відповідальної особи (власника транспортного засобу) у вчиненні вказаного виду проступків.

Виклад основного матеріалу. Так, Сербіна Т. О., наприклад, при дослідженні цього питання не лише наголосила на необхідності застосування вказаного принципу в разі притягнення особи до адміністративної відповідальності, а й вказала на потребі законодавчої ініціативи з цього приводу [18, с. 69].

О. Сокурєнко також вказала, що просте поширення принципу презумпції невинуватості на провадження у справах про адміністративні правопорушення не є вирішенням проблеми, а обумовлює необхідність його законодавчого закріплення, зокрема, обов'язку уповноваженого органу, що займається підготовкою матеріалів до розгляду, довести вину порушника перед органом адміністративної юрисдикції [19, с. 74].

Між тим, презумпція невинуватості вже закріплена у ряді міжнародних нормативно-правових актів. Зокрема, пункт перший статті 11 Загальної декларації прав людини встановлює, що кожна людина, обвинувачена у вчиненні злочину, має право вважатися невинною доти, поки її винність не буде встановлена в законному порядку шляхом прилюдного судового розгляду, при якому їй забезпечують усі можливості для захисту [1].

Європейська конвенція прав людини у пункті другому статті 6 також закріплює постулат невинуватості обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, доки його вину не буде доведено в законному порядку[4].

Аналогічно до наведених норм, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права наголошує на праві кожної особи, обвинуваченої у вчиненні кримінального злочину вважатися невинною (пункт другий статті 14) [7].

У національному законодавстві сутність презумпції невинуватості розкрита у положеннях статті 62 Конституції України, згідно з якою ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину[5].

Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду; ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину; обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях; усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь (частини перша, друга, третя статті 62 Конституції України).

Елементом принципу презумпції невинуватості є принцип *in dubio pro reo*, згідно з яким при оцінюванні доказів усі сумніви щодо вини особи тлумачаться на користь її невинуватості.

Презумпція невинуватості особи також передбачає, що обов'язок доведення вини особи покладається на державу (*абзаци перший – третій пункту 4 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 26 лютого 2019 року № 1-р/2019*) [16].

Наведені вище міжнародні та національні норми розглядають презумпцію невинуватості у контексті кримінальної відповідальності. На противагу цьому вважаємо за необхідне навести ряд юридично значущих документів, які свідчать про те, що презумпція невинуватості повною мірою стосується й осіб, які обвинувачуються у вчиненні адміністративних правопорушень.

Так, у Резолюції (77) 31 Комітету Міністрів Ради Європи від 28.09.1977 Про захист особи стосовно актів адміністративних органів влади сформульовано один із основних принципів справедливої адміністративної процедури, що звичайно застосовуються до адміністративних актів [10].

Принцип 6 Рекомендації № R (91) 1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо адміністративних санкцій від 13.02.1991 встановлює, що при застосуванні адміністративних санкцій, слід керуватися наступними принципами:

1) особа, стосовно якої розглядається можливість застосування адміністративної санкції, попередньо інформується щодо фактів, в яких вона звинувачується;

2) залежно від складності справи та суворості санкцій, що можуть бути застосовані до особи, остання має достатньо часу для підготовки свого захисту;

3) особа(її представник) інформується стосовно характеру доказів у справі, зібраних проти неї;

4) перед оголошенням рішення про санкцію особа має можливість висловити свою думку;

5) адміністративний акт про застосування санкцій містить мотиви, на яких вона ґрунтується [11].

У практиці ЄСПЛ також відображена позиція щодо кримінального характеру адміністративних правопорушень, які фактично мають та повністю підпадають під гарантії статті 6 Конвенції.

Так, у рішення «Надточій проти України» від 15.05.2008 суд дійшов висновків щодо застосування кримінального аспекту статті 6 Конвенції до провадження у справі про адміністративне (митне) правопорушення та однакової їх відповідності для розгляду питання щодо застосування статті 7 [12].

Висновки, викладені у рішенні «Аллене де Рібемон проти Франції» від 10.02.1995 суд підкреслив, що сфера застосування принципу презумпції невинуватості є значно ширшою ніж лише в межах кримінального судочинства, під час якого вирішується про обґрунтованість обвинувачення, але й для всіх інших органів держави [13].

У рішенні по справі «Маліге проти Франції» від 23.09.1998 Європейський суд визнав кримінально-правовий зміст адміністративного правопорушення, за яке передбачена санкція у вигляді позбавлення права керування транспортним засобом, що вимагає додержання процедурних гарантій, визначених Конвенцією і викладених у Рекомендації № R (91) [14].

Окрім того, у рішенні Конституційного Суду України від 22.12.2010 по справі № 1–34/2010 23-рп/2010 наголошено, що конституційний принцип правової держави передбачає встановлення правопорядку, який повинен гарантувати кожному утвердження і забезпечення прав і свобод людини (статті 1, 3, частина друга статті 19 Основного Закону України).

Суд наголосив на тому, що адміністративна відповідальність в Україні та процедура притягнення до неї ґрунтуються на конституційних принципах і правовій презумпції невинуватості. Конституція України визначає основні права і свободи людини і громадянина та гарантії їх дотримання і захисту, зокрема, що усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь (частина третя статті 62).

Між тим, обов'язок відповідних органів держави доводити вину особи у вчиненні адміністративного правопорушення випливає із поняття «адміністративне правопорушення» (стаття 9 КУпАП), встановлення вини у вчиненні адміністративного правопорушення (статей 10 та 11 КУпАП), вимог статті 280 КУпАП, а також частини другої статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України, згідно з якою в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

З огляду на це цілком очевидним є те, що саме держава в особі відповідних органів має доводити не лише факт правопорушення, а й вину особи, яка його вчинила, а презумпція невинуватості має діяти не лише для випадків обвинувачення у вчиненні злочину, а й щодо адміністративних правопорушень. Недоведені подія й вина особи мають бути прирівняні до доведеної невинуватості цієї особи.

Слід відзначити, що у контексті досліджуваного питання зазначене рішення у справі щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 14–1 КУпАП набуло ключового значення, адже за наслідками його ухвалення норми, що встановлювали адміністративну відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі (стаття 14–1 і частина шоста статті 258

КУпАП) були визнані такими, що не відповідають положенням Основного Закону [17].

Разом з тим, наразі чинна стаття 14–2 КУпАП встановлює адміністративну відповідальність відповідальних осіб за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі або за порушення правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксовані в режимі фотозйомки (відеозапису) (за допомогою технічних засобів з функціями запису, зберігання, відтворення і передачі фото-, відеоінформації).

До кола таких осіб належать: 1) фізична особа або керівник юридичної особи, за якою зареєстровано транспортний засіб; 2) належний користувач транспортного засобу (якщо до Єдиного державного реєстру транспортних засобів внесено такі відомості); 3) особа, яка виконує повноваження керівника такої юридичної особи (якщо в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відсутні відомості про керівника); 4) особа, яка ввезла такий транспортний засіб на територію України (за умови реєстрації транспортного засобу за межами території України і відсутності обов'язку державної реєстрації в Україні) [2].

З метою встановлення процедури застосування зазначеної норми КУпАП доповнено положеннями статей 279-1-279-4, які встановлюють особливості розгляду справи про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі: 1) встановлюється відповідальна особа, передбачена статтею 14–2 КУпАП; 2) протокол про вчинення адміністративного правопорушення не складається; 3) постанова про накладення адміністративного стягнення виноситися без участі особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; 4) положення статей 33 «Загальні правила накладення стягнення за адміністративне правопорушення», 268 «Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності», 280 «Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення» КУпАП при цьому не застосовуються [3].

Звільнення від відповідальності можливе лише за умови, якщо: 1) особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, надала документ, який підтверджує, що до моменту вчинення правопорушення транспортний засіб (номерний знак) вибув з її володіння внаслідок протиправних дій інших осіб; 2) особа, яка керувала транспортним засобом на момент вчинення зазначеного правопорушення, звернулася особисто до уповноваженого органу із заявою про визнання зазначеного факту.

Перший випадок, на наш погляд, не є критичним, хоча за існуючого формулювання виключаються випадки, коли транспортний засіб може вибути з володіння власника без його бажання або згоди, але на законних підставах, наприклад, як вид забезпечення цивільного позову.

Що стосується другого випадку, то звільнення власника транспортного засобу від адміністративної відповідальності ставиться в залежність від бажання й активних дій фактичного винуватця.

На наш погляд, існуючий порядок суперечить фундаментальним принципам юридичної відповідальності, презумпції невинуватості, адже ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість, тим більше доводити вину іншої особи як єдину можливість захисту від притягнення до адміністративної відповідальності.

Враховуючи формальний склад цих проступків, відбувається отождення права власності особи на транспортний засіб із суб'єктивною стороною адміністративного правопорушення, виною, що є юридично неприйнятним. При цьому, обов'язок доведення фактично перекладається на особу, яка притягується до адміністративної відповідальності, адже звільнення від відповідальності відбувається за умови спростування останньою обвинувачення та доведення своєї невинуватості.

Тобто, запроваджений порядок притягнення осіб до адміністративної відповідальності прямо суперечить демократично-правовому принципу презумпції невинуватості, основним призначенням якого є протистояння тенденційності, упередженос-

ті, свавілля, дискримінації, обвинувальному ухилу та будь-якому суб'єктивізму [9, С. 369].

Цитуючи наведені норми законодавства, слід погодитися із Д. В. Нев'ядомським, який стверджує, що автоматична фіксація порушень правил дорожнього руху сама по собі є лише способом збору доказів порушень [8]. Тобто, основна функція такої системи фіксації не можуть слугувати заміною правової природи здійснення адміністративного розслідування за фактом порушення особою правил дорожнього руху та притягнення останньої до адміністративної відповідальності лише у випадку доведення її вини у законний спосіб.

Існуюче нівелювання презумпції невинуватості та встановлених законодавством вимог до стандарту доказування обумовлюється в юридичних джерелах низьким рівнем суспільної небезпеки, значною кількістю адміністративних правопорушень, відмінністю суворості адміністративних та кримінальних санкцій.

Біль того, відповідно до практики ЄСПЛ визнається цілком допустимим встановлення презумпції винуватості власника транспортного засобу за вчинення дорожньо-транспортного правопорушення за умови дотримання справедливого балансу між правом на захист та інтересами правосуддя [6, с. 28].

Така позиція, зокрема, викладена у рішенні ЄСПЛ від 29.06.2007 у справі «О'Галлоран та Франціс проти Сполученого Королівства», на яке посилаються прихильники запровадженого механізму, з метою виправдання обмежень прав осіб, які притягаються до відповідальності за правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі [15].

З огляду на те, що у наведеній вище справі Європейський суд чітко встановив, що вимоги справедливості однаково застосовуються до всіх видів кримінального провадження, на наш погляд, відхилення від основних принципів справедливого судового розгляду за незначні адміністративні правопорушення, які не становлять серйозної загрози для суспільства, є несправедливим. Крім того, якщо державні інтереси приймаються як вагомі підстави для порушення презумпції невинуватості щодо злочинів, які становлять незначну небезпеку, нелогічно,

щоб особи, які вчинили незначні правопорушення, опинилися в менш сприятливому становищі, ніж ті, які вчинили дійсно небезпечні для суспільства дії.

Очевидно, що причиною відходу від основних принципів справедливого судового розгляду у даному випадку є значна кількість таких проступків та неможливість держави забезпечити дотримання всіх процесуальних гарантій у кожному з них.

Саме тому вважаємо за необхідне навести та погодитися із окремими думками суддів Павловського та Маєра, викладені на противагу наведеному вище рішення ЄСПЛ. На їхній погляд, значна кількість правопорушень у сфері дорожнього руху, зокрема, порушень швидкісного режиму руху, означає, що таке обмеження не відображає нагальну суспільну потребу, враховуючи, що велика кількість осіб вирішують її порушити навіть під загрозою понесення відповідних стягнень. Можливо, це свідчить про необхідність перегляду обмежень швидкості та встановлення обмежень, які б більш правильно відображали потреби суспільства. Вислів «мета виправдовує засоби» явно не підходить до окресленої ситуації, адже уряд не має право порушувати фундаментальні права сотень тисяч своїх громадян у сфері регулювання швидкості. При цьому, обумовлення таких обмежень значним приростом випадків дорожньо-транспортного травматизму, зокрема, із значною кількістю летальності, суперечить твердженням щодо суспільної незначущості досліджуваного виду деліктів.

Висновки. Підсумуємо, що запроваджений відносно недавно інститут адміністративної відповідальності власника транспортного засобу за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, прямо суперечить постулату невинуватості особи, обвинуваченої у вчиненні правопорушення, доки її вину не буде доведено в законному порядку.

Між тим, беручи до уваги ратифікацію Україною Конвенції та Протоколів до неї, визнання рішень ЄСПЛ джерелом права, очевидно, що презумпція невинуватості повинна знайти своє відображення і в адміністративному законодавстві на будь-якій стадії здійснення відповідного провадження. Аналіз практики

ЄСПЛ свідчить про необхідність застосування статті 6 Конвенції і в адміністративно-деліктних відносинах, зокрема, дотримання презумпції невинуватості та забезпечення права мати достатній час та можливості для захисту особам, які притягаються до адміністративної відповідальності.

Саме тому, відповідно до положень Конвенції, держава має переслідувати правопорушників у повній відповідності із вимогами статті 6 та належним чином забезпечити можливість особи реалізувати, якщо виникає така необхідність, презумпцію невинуватості, як важливої гарантії дотримання прав людини і громадянина.

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини ООН від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_015
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1–212–24) від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731–10>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213–330) від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80732–10>.
4. Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Лютиков П. С., Ліпинський В. В. Основні напрями підвищення ефективності тлумачення адміністративно-деліктних правових норм. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2021 №.1. С. 21–29. URL: https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/issue_1_2021_04/issue_1_2021_04.
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text 8.
8. Невядомський Д. Відеофіксація порушень ПДР: нові правила – старі цілі. Державний диктат замість соціального договору. *Закон і Бізнес*. URL: https://zib.com.ua/ua/142956- videofiksaciya_porushen_pdr_novi_pravila_stari_cili.html.
9. Негодченко В. О. Презумпція невинуватості як конституційна засада кримінального судочинства. *Право і суспільство*. 2022. № 4. С. 367–372..
10. Про захист особи стосовно актів адміністративних органів влади: Резолюція (77) 31 Комітету Міністрів Ради Європи від 28.09.1977 р. URL: <https://rm.coe.int/16804dec56>.

11. Рекомендації № R (91) 1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо адміністративних санкцій від 13.02.1991 р. URL: http://pravo.org.ua/files/zarub_zakon/Rec_1991.pdf.
12. Рішення Європейського суду з прав людини від 15.05.2008 р. у справі «Надточій проти України» (заява № 7460/03). URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_404.
13. Рішення Європейського суду з прав людини від 10.02.1995 р. у справі «Аллєне де Рібемон проти Франції» (заява № 15175/89). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SOO01116>
14. Рішення Європейського суду з прав людини від 23.09.1998 р. у справі «Маліре проти Франції» (заява № 68/1997/852/1059). URL: <https://www.legal-tools.org/doc/94a214/pdf>.
15. Рішення Європейського суду з прав людини від 29.06.2007 р. у справі «О'Галлоран та Франціс проти Сполученого Королівства» (заява № 15809/02 і 25624/02). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-81359>.
16. *Рішення Конституційного Суду України від 26 лютого 2019 р. № 1-п/2019*. URL: <https://ccu.gov.ua/dokument/1-p2019>
17. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 14–1 КУпАП від 22.12.2010 р. № 23-рп/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v023p710-10>
18. Сербіна Н. О. Презумпція невинуватості як об'єктивне правоположення у правозастосовчій діяльності. *Право і суспільство*. 2018. № 4. С. 66–70. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/4_2018/part_1/14.pdf.
19. Сокурєнко О. Презумпція невинуватості як елемент захисту прав особи в адміністративній діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 7. С. 73–76. URL: <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/7/15.pdf>

REFERENCES :

1. Zahalna deklaratsiia prav liudyny OON vid 10.12.1948 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_015.
2. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (statti 1–212–24) vid 07.12.1984 r. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.
3. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (statti 213–330) vid 07.12.1984 r. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80732-10>.
4. Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod vid 4 lystopada 1950 r. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

5. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Liutikov, P. S. Lipynskiy, V. V. (2021). Osnovni napriamy pidvyshchennia efektyvnosti tlumachennia administratyvno-deliktnykh pravovykh norm. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia*. № 1. URL: https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/issue_1_2021_04/issue_1_2021_04.
7. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava vid 16.12.1966 r. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text 8.
8. Neviadomskiy, D. (2023). Videofiksatsiia porushen PDR: novi pravyla – stari tsili. Derzhavnyi dyktat zamist sotsialnoho dohovoru. *Zakon i Biznes*. URL: https://zib.com.ua/ua/142956-videofiksaciya_porushen_pdr_novi_pravyla_stari_cili.html.
9. Nehodchenko, V. O. (2022). Prezumptsiia nevynuvatosti yak konstytutsiina zasada kryminalnoho sudochynstva. *Pravo i suspilstvo*. № 4.
10. Pro zakhyst osoby stosovno aktiv administratyvnykh orhaniv vlady: Rezoliutsiia (77) 31 Komitetu Ministriv Rady Yevropy vid 28.09.1977. URL: <https://rm.coe.int/16804dec56>.
11. Rekomendatsii № R (91) 1 Komitetu ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam shchodo administratyvnykh sanktsii vid 13.02.1991 r. URL: http://pravo.org.ua/files/zarub_zakon/Rec_1991.pdf
12. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 15.05.2008 u spravi «Nadochii proty Ukrainy» (zaiava № 7460/03). URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_404.
13. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 10.02.1995 u spravi «Allene de Ribemon proty Frantsii» (zaiava № 15175/89). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SOO01116>.
14. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 23.09.1998 u spravi «Malihe proty Frantsii» (zaiava № 68/1997/852/1059). URL: <https://www.legal-tools.org/doc/94a214/pdf>.
15. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 29.06.2007 roku u spravi «O'Halloran ta Frantsis proty Spoluchenoho Korolivstva» (zaiava № 15809/02 i 25624/02). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-81359>.
16. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 26.02/2019 r. № 1-r/2019. URL: <https://ccu.gov.ua/dokument/1-p2019>
17. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi shchodo ofitsiinoho tlumachennia polozhen chastyny pershoi statti 14–1 KUAP vid 22.12.2010 r. № 23-rp/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v023p710-10>
18. Serbina, N. O. (2018). Prezumptsiia nevynuvatosti yak obiektivne pravopolozhennia u pravozastosovchii diialnosti. *Pravo i suspilstvo*. № 4. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/4_2018/part_1/14.pdf.

19. Sokurenko, O. (2017). Prezumptsiia nevinovatosti yak element zakhystu prav osoby v administrativnii diialnosti. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 7. URL: <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/7/15.pdf>

O. V. Bytiak

Presumption of innocence in cases of administrative offense in the field of traffic safety, recorded in the automatic mode

***Summary.** The article examines the problematic aspects of applying the principle of presumption of innocence to persons who are brought to administrative responsibility for offenses in the field of ensuring road traffic safety, recorded in automatic mode.*

For this purpose, the essence of the principle of the presumption of innocence, as a fundamental basis for ensuring the rights and freedoms of a person and a citizen, has been revealed. The analysis of the provisions of normative legal acts, which characterize the legal content of the presumption, was carried out. An assessment of the legal mechanism of bringing persons to administrative responsibility for offenses in the field of road safety, recorded in automatic mode, in the context of compliance with the specified principle through the prism of the provisions of the Basic Law, decisions of the Constitutional Court of Ukraine and the practice of the European Court of Human Rights is given.

According to the results of the research, it is emphasized that the newly created procedure limits the right of a person who is brought to administrative responsibility, in particular, to be considered innocent until the moment of legal proof of the opposite.

The Constitution of Ukraine does not contain exceptions to the principle of presumption of innocence, and to the right of a person not to testify or explain himself, family members or close relatives. In addition, part two of Article 64 of the Constitution of Ukraine emphasizes the inadmissibility of limiting a number of rights and freedoms, in particular those provided for in Articles 62 and 63 of the Constitution of Ukraine.

Given that administrative liability in Ukraine and the procedure for bringing it to bear are based on constitutional principles and the legal presumption of innocence enshrined in Article 62 of the Constitution of Ukraine, the adoption by the legislator of norms that, on the contrary, contradict it and presume the guilt of the owner of the vehicle is unacceptable.

International judicial practice shows that in the case of minor administrative offenses, compliance with the presumption of innocence may be partially limited, and the fine may be applied as a legal presumption (prima facie) to the owner of the vehicle in cases where it is not possible to establish the person who was driving the vehicle at the time of the violation.

It is obvious that such offenses amount to millions of cases and the state faces a really difficult task – to ensure that all procedural guarantees are observed in each of them, and at the same time achieve the goal of ensuring the life and health of citizens. However, the desire to achieve a legitimate goal of the state should not prevail over the need to respect the fundamental rights of persons who are prosecuted and destroy the very essence of the right to defense.

The simplified procedure for bringing responsible persons to justice established in Ukraine shows that such persons are in a much worse situation than persons who have committed much more serious offenses, because the latter are not deprived of the opportunity to exercise their rights to the full extent. This order of things is, in our opinion, unfair and unacceptable.

That is why, guided by the constitutional principle of the rule of law, the government must establish such a legal order under which the establishment and provision of human rights and freedoms would be guaranteed to everyone.

Keywords: *presumption of innocence, automatic recording system, administrative offenses, responsibility.*